

»Dickens voi olla kuollut, mutta
Smith on luojan kiitos elossa.»

THE NEW YORK TIMES BOOK REVIEW

»Suunnattoman upea.»

FINANCIAL TIMES

PETOS

WSOY

ZADIE SMITH

SUOMENTANUT IRMELI RUUSKA

Zadie Smith
PETOS

SUOMENTANUT IRMELI RUUSKA

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Runot sivuilla 37 ja 403 on suomentanut Alice Martin.

Muokatun lainauksen Daniel Defoen romaanista
Robinson Crusoe (s. 115) on suomentanut Juhani Lindholm.

Lainauksen Charles Dickensin romaanista
Nicholas Nicklebyn elämä ja seikkailut (s. 265) on suomentanut Kersti Juva.

Lainauksen »Matkaan, Mooses» -negrospirituaalista (s. 470)
on suomentanut Tiina Ask.

Lainauksen William Shakespearen näytelmästä *Hamlet* (s. 529)
on suomentanut Yrjö Jylhä.

Ensimmäinen painos

Englanninkielinen alkuteos
The Fraud
Copyright © Zadie Smith 2023

Suomenkielinen laitos
© Irmeli Ruuska ja WSOY 2025
Werner Söderström Osakeyhtiö
Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki
ISBN 978-951-0-50559-5
Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut:
tuotevastuu@wsoy.fi

Darrylille ja Devorahille

ENSIMMÄINEN OSA

Olen nähnyt tämän suuren Lontoon kaupungin maahan revittynä ja uudelleen rakennettuna – onhan se aikamoista. Olen nähnyt sen kasvavan kasvamistaan, kunnes se on saavuttanut nykyisen kokonsa. Tokkopa uskotte, kun sanon, että muistan nämä köyhälistökorttelit – rumat irtolaistienoot – pensasaitojen ja puiden ympäröimänä avoimena niittynä. Ja se oli ihastuttava paikka.

WILLIAM HARRISON AINSWORTH

Iso reikä

Kynnyksellä seisoi suttuinen poika. Ehkä kaiken tuon lian saisi lopulta jynssätyksi pois – mutta ei oranssien pisamien paljoutta. Enintään neljäntoista vanha, laiha, huterat sääret kuin sätkynukella. Poika nojautui tämän tästä eteenpäin siirrellen käytävään nokea. Silti oven avannut – herkästi huvittuva, kauneudelle perso – nainen huomasi, ettei osannut halveksia häntä.

»Oletko Tobinilta?»

»Olen, rouva. Tulin sen katon takia. Sekö sitten romahti?»

»Mutta tännehän pyydettiin kahta miestä!»

»Ne kaikki on nyt Lontoossa, rouva. Tiiliä latomassa. Lontoossa on tuhottomasti kattotöitä...»

Näkihän poika, että nainen oli vanha, mutta tämä ei liikkunut eikä puhunut kuin vanhukset. Korkea povi, komea olemus, kasvoilla muutama ryppy, mustat hiukset. Leuan yläpuolella puolikuun muotoinen, alaspäin kääntynyt kaarre. Sellaisten ristiriitaisuuksien ratkominen oli pojalle liikaa. Hän turvautui pitelemäänsä paperiin ja luki hitaasti: »St James-es Villas numero yksi, St James-es Road, Tunbridge Wells. Ja nimihän oli Touch-it, eikös vaan?»

Jostain talon uumenista kuului kurkun pohjasta lähtevä »Hah!» Naisen ilme ei värähtänyt. Pojasta hän vaikutti sekä ovelta että tuimalta kuten useimmat skotit.

»Kaikki tavat ääntää miesvainajani nimi ovat järjettömiä. Mutta suosin itse ranskalaista tapaa.»

Nyt naisen taakse käytävään ilmaantui parrakas, pönäkkä mies aamutakkisillaan ja tohvelit jalassa. Miehen pulisongit olivat kauttaaltaan harmaat, ja hän marssi määrätietoisesti sanomalehti kädessään kohti valoisaan talvipuutarhaa. Perässä tuli kaksi kingcharlesinspanielia mielettömästi räksyttäen. »Serkkku, huomaan, että olet tänä aamuna pitkästynyt ja vaarallinen», hän huikkasi olkansa yli ennen kuin katosi.

Uutta tarmoa uhkuen nainen sanoi vieraalle: »Tämä on herra Ainsworthin talo. Minä olen hänen taloudenhoitajattarensa, rouva Eliza Touchet. Meillä on yläkerran lattiassa iso reikä – suorastaan kraatteri. Kysymys on yläkerran lattiarakenteiden korjauksesta. Mutta kuten viestissäni selitin, se on vähintään kahden miehen työ.»

Poika räpytteli silmiään tyhmästi. Voisiko romahdus tosiaan johtua kirjamäärästä?

»Sama se, mistä se johtuu. Lapsi, oletko äskettäin kiipeillyt savupiipussa?»

Vieras paheksui »lapsi»-sanaa. Tobinin rakennusliike oli kunniallinen yritys: jos niikseen tuli, hän oli tehnyt listoituksia jopa Knightsbridgessä. »Meille sanottiin, että täällä on hätä kädessä ja ettei sovi kuhnailla. Yleensä taloon kyllä tullaan keittiön ovesta.»

Nenäkästä, mutta rouva Touchet oli huvittunut. Hän ajatteli vanhassa, hienossa Kensal Risessa vietettyjä onnellisempia aikoja. Sitten pienempää, viehättävää Brightonin-taloa. Sitten nykyisiä oloja, joissa yksikään ikkuna ei aivan asettunut

puitteisiinsa. Hän ajatteli rappiota ja sitä, että hänet oli sidottu siihen. Hänen hymynsä haihtui.

»Kun astuu kunnialliseen kotiin», hän huomautti samalla kun nosti helmojaan ollakseen tallaamatta pojan ovensuulle tuomaan likaan, »on viisasta varautua kaikkeen.»

Poika riisui lakkinsa. Oli helteinen syyskuun päivä, järki ei tahtonut juosta. Sääli nostaa edes sormeaan tämmöisenä päivänä! Mutta tuollaisia ämmiä sitä sai riesakseen, ja syyskuu tiesi pelkkää työntekoa.

»Tulenko sinne vai en?» hän mutisi lakkiinsa.

Ainsworthin iltatähti

Nainen kulki ripeästi käytävää pitkin mustavalkoisten vino-ruutujen yli ja harppoi ylös portaita kaksi askelmaa kerrallaan koskematta kaiteeseen.

»Ja nimesi on?»

»Joseph, rouva.»

»Täällä on ahdasta – varo tauluja.»

Kirjat reunustivat porrastasannetta kuin toinen seinä. Taulut esittivät Venetsiaa, paikkaa, johon Josephin oli ollut aina vaikea uskoa, mutta kun näki ihmisten huusholleissa noita pölyyntyneitä vanhoja painokuvia, pakkohan siihen oli uskoa. Hän sääli italialaispoikia. Miten sitä pystyi laatoittamaan kynnysportaan, kun vesi ylsi ihan sille asti? Miten putkihommista tuli mitään, jos ei ollut kellaria, johon putket voisi vetää?

He pääsivät kirjastokatastrofin keskelle. Pienet koirat – niin tyhmiltä kuin ne näyttivätkin – viilettivät aivan aukon reunalle asti, mutta eivät enää pitemmälle. Joseph yritti seisoa samalla tavalla kuin Tobin itse olisi seisonut, jalat harallaan ja käsi-varret ristissä, ja nyökytteli aukolle apeasti, aivan kuin langenneen naisen tai avoimen viemärin edessä.

»Onpas kirjaa. Mihin se noita kaikkia tarvitsee?»

»Herra Ainsworth on kirjailija.»

»Mitä – onko se kirjottanu nuo kaikki?»

»Yllättävän monta.»

Poika astahti eteenpäin voidakseen kurkistaa aukkoon kuin tulivuoren partaan yli. Rouva Touchet liittyi hänen seuraansa. Hyllyillä oli ollut tarinoita kolmessa kerroksessa: kuvauksia menneiden aikojen kuninkaista, kuningattarista, vaatteista, ruoista, linnoista, kulkutaudeista ja sodista. Mutta Cullodenin taistelu oli ollut viimeinen pisara. Nyt kaikki, mikä koski nuorta kruununtavoittelijaa Charles Edward Stuartia, lojui alakerran salongissa laastin peitossa tai kirjaston persialaismaton lujassa syleilyssä sen riippuessa lattian aukossa kuin valtava, ylösalaisin kääntyneen kuumailmapallon muotoinen heiluri.

»Niin kuin näkyy, ja rouva ei nyt pane pahakseen, jos sanon» – Joseph poimi kasasta pölyisen kirjan ja käänteli sitä kädessään syyttävän näköisenä –, »yksistään tämä kirjallisuuden paino on talolle kamala raskaus, rouva Touchet. Kamala raskaus.»

»Olet täysin oikeassa.»

Nauroiko nainen hänelle? Ehkä »kirjallisuus» oli väärä sana. Ehkä hän oli ääntänyt sen väärin. Joseph pudotti kirjan lannistuneena käsistään, kyykistyi ja otti esiin mittanauhan voidakseen mitata aukon.

Juuri kun hän suoristi selkänsä, sisään ryntäsi pikkulapsi, liukui jäljellä olevaa parkettia pitkin kaataen kumoon vesisaniaisen. Tytön jäljessä tuli hauskannäköinen, povekas nainen esiliina edessään ja onnistui nappaamaan lapsen kiinni hetkeä ennen kuin tämä putosi talon läpi. »Clara Rose! Minähän *sanoin* – et saa. Suo anteeksi, Eliza.» Se sanottiin piikikkäälle skotille, ja tämä vastasi: »Ei se mitään, Sarah, mutta ehkä Claran on nyt aika mennä päiväunille...» Tiukasti vyötäisistä pideltä

pikkuihminen, Clara, huusi vastaan: »Ei, äiti, *EI!*» – vaikka tun-
tuikin puhuvan palvelustytölle. Tobinilta lähetetty poika luopui
kaikesta toivosta ymmärtää tätä outoa huushollia. Hän katsoi,
miten palvelustyttö nappasi lasta ranteesta, kovakouraisesti,
kuten äidit sielläpäin, mistä hän oli kotoisin. Ja sitten kaksikko
lähti. »Ainsworthin iltatähti», taloudenhoitajatar selitti ja nosti
saniaisen pystyyn.

A New Spirit of the Age

The Morning Post lojui hylättynä alakerrassa syömättä jääneen aamiaisen vieressä. William istui synkkänä tuoli ikkunaan päin. Hänen sylissään oli ruskeaan paperiin kääritty paketti. Hän hätkähti kuullessaan oven käyvän. Eikö Eliza olisi saanut nähdä häntä apeana?

»Eliza! Arvon naiset! Siinähan te olette. Luulin jo, että olette hylänneet minut...»

Koirat menivät läähättäen Williamin jalkojen juureen. Hän ei katsonut alaspäin eikä silittänyt niitä.

»No niin, William, pahoin pelkään, että työ kestää ainakin viikon.»

»Hmmm?»

»Katto. Tobin lähetti tänne vain yhden pojan.»

»Ahaa.» Kun Eliza aikoi ottaa aamiaisasiat, William nosti kätensä estelläkseen. »Antaa olla. Kyllä Sarah korjaa ne.» Sitten hän nousi ja näytti lipuvan tohvelit jalassaan pois ääneti kuin haamu.

Jokin oli hullusti. Vaistomaisesti Eliza katsoi ensimmäiseksi lehteä. Hän luki etusivun ja selaili läpi muut sivut. Ei äkillisesti kuolleita tai häiritsevästi menestyneitä ystäviä. Ei epätavallisia

tahi ainutkertaisen masentavia uutisia. Työmiesten äänioikeus laajenisi. Rikollisia ei enää lähetettäisi rangaistussiirtolaan. Tichbornen oikeusjutun kantaja oli todettu ummikoksi, joka ei osannut sanaakaan ranskaa, vaikka oikea Roger Tichborne oli puhunut sitä pienestä pitäen. Eliza korjasi astiat takaisin tarjottimelle. Hänen ymmärtääkseen aamiaistarjottimien kanniskelu ei Sarahin mielestä enää sopinut tämän arvolle. Sarahin tilalle ei ollut kuitenkaan palkattu sisäkköä, joten tehtävä lankeksi rouva Touchet’lle.

Kun hän kääntyi aikoen lähteä, hän kompastui johonkin – pakettiin. Siinä oli kirja, ja käärepaperia oli avattu vain sen veran, että nimi oli näkyvissä: *A New Spirit of the Age*, kirjoittanut R. H. Horne. Siitä oli aikaa, kun rouva Touchet oli nähnyt tuon kirjan. Ei vielä niin kauan, että se olisi unohtunut. Hän nosti sen käteensä ja vilkaisi vaivihkaa ympärilleen – tietämättä tuskin miksi. Avatessaan kirjan hän toivoi, että olisi erehtynyt tai että se olisi jokin uusi laitos. Mutta se oli juuri sama kirjallisuusarvosteluja sisältävä teos, ja loppupuolella oli juuri sama lyhyt, turmiollinen merkintä hänen serkkuparastaan.

Kaksikymmentä vuotta sitten tuon kirjan julkaiseminen oli ainoastaan varjostanut synkästi yksiä illalliskutsuja ja lievästi pilannut seuraavan aamun. Silloin William ei lannistunut yhtä helposti. Eliza veti repeytyneen ruskean paperin puoliskot yhteen. Ei postileimaa. Mutta paketti oli osoitettu selvällä käsialalla miehelle, jonka elämäntyön tiivistelmä kuului: *ylipäättään tylsää, paitsi silloin, kun se on vastenmielistä.*

Talon emäntä

Tunbridgen-talon ikävä piirre oli, että siellä kuului kaikki, huoneesta toiseen, ylhäältä alas. Mutta joka aamu yhden-toista korvilla William ulkoilutti koiria. Heti etuoven painuttua kiinni rouva Touchet meni estämään Sarahin aikeet. Hän löysi Sarahin alakerran salongista, lapsensa kanssa lattialle polvistuneena, ja ympärillä lojui kirjoja kannet levällään ja selkämykset murtuneina. Niitä järjestettiin kolmeen pinkkaan, nähtävästi koon mukaan. Rouva Touchet pohti, voisiko olla avuksi.

»Ei, kyllä tässä pärjätään, kiitos vaan, Eliza, siis oikein hyvin ilman suakin... Ja sunhan on alettava valmistaa lounasta.» Nyt myös lounas lankesi rouva Touchet'n tehtäväksi. »Hei, katso pas näitä, Clara! Nämä ovat isäs kirjoja! Ainsworth, Ainsworth, Ainsworth, Ainsworth, Ainsworth.» Ainakin sen verran tuo poloinen osasi lukea. Hänen kasvonsa loistivat ylpeydestä. Eliza inhosi sitä puoltaan, joka katsoi velvollisuudekseen korjata:

»Mutta nuohan ovat aikakauslehtiä, Sarah, eivät romaaneja. Ne kuuluvat tänne minne *Bentley'sit* ja *Fraser'sitkin*... Tuo on *Ainsworth's Magazine* – sillä oli monta avustajaa. Mutta William sen perusti ja oli joitakin vuosia sen päätoimittaja. Siis se,

joka valitsee ja toimittaa jutut. Nyt hän itse asiassa toimittaa *Bentley'siä*, mutta kuinka kauan –»

»Päätoimittaja! Eli yhtä kuin johtaja, Clara. Kukaan ei ole päätoimittajaa ylempänä!» Kyykkiessään yhdessä he olivat kuin kaksi tytärtä rinta rinnan. »Ooh, ja katsopa häntä tässä!» Pikku Clara oli nostanut lattialta *Fraser's*-lehden vuoden -34 heinäkuulta, numeron viisikymmentä, ja se oli avautunut sopivasti kohdasta, jossa oli komea muotokuva Williamista nuorena keikarina. »Ja alla lukee kaikki tämä! Katso!» Äiti ja tytär katsoivat kuvaa. Se ei johtanut mihinkään, eikä sen voinut odottaakaan johtavan mihinkään. Rouva Touchet huokasi, astahti eteenpäin ja luki liioitellun ylistyksen heille ääneen. Sarah kuunteli tarkkaan ja taputti sitten tyytyväisenä käsiään.

»Hah! Ja hän oli tietysti imarreltu tuosta kaikesta!» Se sanottiin hyvin alentuvasti, ikään kuin Sarah olisi kirjoittanut arvion itse. »Clara Rose, olet nokkela tyttö, kun löysit noin vain isäs kuvan – ja miten komea hän on siihen aikaan ollutkaan, ja miten mukavasti hänestä puhutaan! Hyvä tuuri, eikös vain?»

Mutta epäilemättä he löytäisivät jotain samantapaista monista muistakin edessään lojuvista lehdistä. Kukaan ei ollut syyttänyt Williamia siitä, että hän olisi karttanut itsensä esiin tuomista.

»Kuvittele, että susta olis kirjoitettu ja että olisit itse kirjottanu niin paljon, että lattia pettää alta sen painosta. Ha! Ha! Ha!»

»Sarah, saanko kysyä yhtä asiaa?»

»Totta kai» – pienet, paksut sormet olivat tyynesti syliin ristittyinä kuin itse kuningattarella –, »antaa kuulua.»

»No, tänä aamuna taloon tuli paketti –»

»Niin tuli.»

»Et kai sattunut näkemään, kuka sen jätti?»

»Se oli kynnyksellä. Nostin sen siitä ja annoin hänelle, kuten jokainen luonnollisesti tekis.» Sarah oli saanut jostain päähänsä, että »luonnollisesti» oli sivistyneen puhujan merkki.

»No, minun on pyydettävä, että ilmoitat minulle kaikesta postista – kirjeistä, kirjoista tai paketeista, joita taloon ehkä tuodaan – *ennen kuin* annat mitään Williamille.»

»Ja häinkö sitä on pyytäny?»

Eliza punastui, pikemminkin kiukusta kuin hämmennyksestä.

Sarah käytti sitä hyväkseen: »Koska en osaa kuvitella, että taloudenhoitajattarel ja talon emännäl olis keskenään salaisuus, joita isäntä itse ei tietäisi» – se julistettiin sangen juhlallisesti ja loppuvokaaleja niellen, vaikka kyllähän i-kirjain onnisti kerran kahdentumaankin mutta väärässä paikassa –, »se ei tunnu oikeelta *eikä* luonnolliselta. Ja kun muutimme tänne, niin sinähän se muistaakseni ehdotit, että se iso taulu hänestä nuorena – sanoit, että sitä ei saa enää ripustaa seinälle, koska hän ei enää tykkää siitä nyt vanhana, niin sinä sanoit – ja kun hän sitten astu tänne ensimmäistä kertaa, niin eikös hän huutanut: 'Missä minun vanha Macliseni on!' – siis se hänen kuvansa, koska joku Maclise-niminen mieshän sen oli maalannut – eikä hän luonnollisesti ollu hyvillään, koska hän tykkää siitä kuvastaan ihan erityisesti, joten totta kai minä kysyn hänen mieli-pidettään postista, rouva Touchet, jos ette pane pahaksenne.»

»Luonnollisesti.»

Poistuessaan huoneesta Eliza kulki Maclisen maalaamasta vanhasta muotokuvasta välittyvän eloisan katseen ohi. Eloisa katse, eloiset pulisongit, eloiset kiharat – sommittelun hetkellä mikään siitä ei ollut valheellista. Soma kuin nainen, kukkeapokinen kuin pikkulapsi. Sellainenkin William oli ollut.

Williamista pitäminen

Aulassa rouva Touchet'n oli pakko istahtaa portaille ja hengittää pitkään ja syvään. Siinä mielentilassa serkku hänet tapasi. William hikoili vuodenaikaan nähden epätavallisesta helteestä kuumissaan ja kävi itsekseen monologia itsekseen puhumisesta.

»Sanoin itselleni: 'Ajattelen vanhoja lempipaikkojani Manchesterissa, sovellan tuohon vanhaan kaupunkiin liittyvät muistoni siihen jakobiittikapinalliseen. Hahmottelen sitä kaikkea päässäni täältä rautatieasemalle asti, menen sitten suoraan kirjoituspöydän ääreen ja aloitan.' Mutta – ei mitään. Eliza, tänään en jostain syystä...»

Eliza tiesi syyn. Hän myös tiesi, etteivät he voisi ottaa sitä puheeksi keskenään. Hän nousi ja meni serkkunsa jäljessä työhuoneeseen. William istuutui kirjoituspöytänsä ääreen, läimäytti kädellään sen verkapäällystä ja voihkaisi.

»William, ehkä itse aihe... Olethan kirjoittanut niin paljon kaukaisesta menneisyydestä.»

»Paheksutko aihetta?»

Päinvastoin: vuosi 1745 oli rouva Touchet'n sydäntä koskettava aihe. Hänen äitinsä oli kiihkeä jakobiitti – heidän perheensä puurokulhojen pohjaan oli lyöty Stuartien leima –, ja hänen

isänsä oli viety nuorena poikana Edinburghiin todistamaan sitä, kun nuori kruununtavoittelija Charles saapui Holyroodin palatsiin. Mutta rouva Touchet ei voinut teeskennellä, että tuo toivoton valtaannousuyritys olisi ollut hänen mielestään hyvä aihe Williamille, jolle pienikin tarina tiesi pitkän pitkää taivalta. Ajattellessaan tulevaisuutta Eliza näki selvästi, miten istuisi puolen vuoden päästä kirjoituspöydän ääressä ja pinnistelisi jaksakseen lukea tiiviit kuvaukset vaikkapa erilaisista asumuksista, joita Ulko-Hebrideiltä löytyi, tai jonkin uuvuttavan luettelon kaikista Kuninkaallisen henkivartiokaartin eri kilteistä –

»Näen sen ilmeestäsi. Sinä irvistelet. Paheksut sitä.»

»No, jokin ajankohtaisempi ja henkilökohtaisempi teema saattaisi olla...»

Värähtävä vastaus: »*Clitheroe* ei ollut mikään menestys.»

»Mutta se kirja kertoikin lapsuudesta.»

Huokaisten: »*Sellaiset ovat nyt muotia.*» Se oli sitaatti, ja rouva Touchet katui syvästi, että oli sanonut Williamille niin – tai edes vihjannut siihen suuntaan. *Mervyn Clitheroen* lukeminen oli osoittautunut aivan erilaiseksi kuin *Kotiopettajattaren romaanin* lukeminen. Siitä oli jäänyt outo loppuvaikutelma, ettei William ollut kuunaan ollut lapsi eikä tavannut ainuttakaan lasta.

»Ajattelenkin aikuiselämääsi.»

»Eliza, juuri sellaistaahan minun aikuiselämäni on ollut.» William tarttui kynään, mutta laski sen epätoivoissaan pois kesken pantomiiminsa. Jotenkin 30-luvun komeasta, hiuksensa makassaröljyllä silotelleesta nuoresta keikarista oli tullut karva-poskinen, löysäleukainen, lannistunut vanha mies.

»Entä kaikki ne kiinnostavat illalliset!»

Williamin suupielet vääntyivät murheellisesti alaspäin kuin tahtoen ilmaista: *Niistä on mennyt maku.*

»William, totuus on, että kaunokirjallisuus syntyy kiehtovista hahmoista, ja sinähän olet viettänyt koko elämäsi kiehtovien hahmojen parissa.»

»Hmmm. Et ajatellut aikoinasi noin.»

»Ainahan minä olen ajatellut niin! Olin vain harmistunut loputtomasta portviinivaraston täydentämisestä.»

»Hmmm.»

»William, jos vihjaat, että olen niitä hupsuja, jotka antavat tiettyjen ihmisten nykyisen maineen vääristää omat muistonsa, voin sanoa, että arvioin sinut ja älykkäät ystäväsi jo kauan sitten, eikä käsitykseni ole muuttunut.»

Mutta jo kesken puheensa Eliza ajatteli epälojaalisti *A New Spirit of the Age* – joka paloi parhaillaan puutarhassa pirstoutuneista lattialankuista kasatun nuotion päällä. Siellä ne kaikki olivat, aiemman ajan suuret sielut, joille hän oli kaadellut joskus juomia ja paistanut kananpoikia. Määrällisesti ilmaistuina, kuvailtuina, imarreltuina, arvosteltuina ja arvioituina. Williamia koskeva merkintä oli kaikkein lyhin. Ja siinä Elizan serkkua koskevassa luvussa julkaisun toimittaja oli tehnyt selväksi, että piti tuota suppeutta armeliaisuutena sellaista miestä kohtaan, jota *julkisuus yleensä säästää, koska hän on niin arvostettu ja kunnioitettu yksityiselämässään*. Eliza muisti Richard Hornen: tämä oli niitä nokkelia nuorukaisia, joita hän oli tavan takaa syöttänyt ja juottanut Kensal Risen -päivinä, ja hänen muistikuviansa mukaan mies oli – kuten kaikki muutkin illallispöydässä – pitänyt Williamista kovasti. Mutta Williamista pitäminen ja hänen kirjojensa lukeminen olivat jo pitkään olleet täysin eri asioita. Siitä Elizalle juontui mieleen, että se, mitä hän oli äsken sanonut, oli – tiukasti rajattuna – totta. Hän oli arvioinut Williamin ja tämän ystävät jo kauan sitten, tiennyt aina, kenellä oli lahjoja, kenellä ei,

ja niin kauan kuin serkku ei kyselisi enempää, hänen hienotunteinen, ironinen ja toisaalta ehdoton Jumalansa ummitaisi siltä silmänsä.

Määrittääkö tuomio totuuden?

On vuosi 1873. Skotlantilainen taloudenhoitajatar Eliza Touchet, kuten koko muukin Iso-Britannia, on Tichborne-oikeudenkäynnin lumoissa. Australialainen teurastaja on saapunut Lontooseen vaatimaan itselleen merillä kadonneen Tichbornen baronetin arvoa ja tiluksia. Onko mies se, joka väittää olevansa? Hänen todistajanaan esiintyy jamaikalainen orjaplantaasilla kasvanut Andrew Bogle, joka tietää myös oman tulevaisuutensa olevan pelissä. Elizassa herää halu saada selville totuus tapauksesta – mitä ikinä se merkitseekään.

»Zadie Smith on lahjakas tarinankertoja ja proosan tyylytaituri. *Petos* osoittaa vakuuttavasti, että historiallinen fiktio voi valehdella kertoakseen totuuden.»

PITTSBURGH POST-GAZETTE

	 9 789510 505595
www.wsoy.fi	84.2 ISBN 978-951-0-50559-5

